



סדר

תוספתא יומית

בהגהה חדשה לפי גסחאות מדיקות ובנקוד מלא

כפי תקנת והדרכת

מרן מוהרא"ש שליט"א

הלמוד לשבוע פרשת לך לך (ב' - ח' חשוון) תשע"ה

מסכתות: ראש השנה (א-ב) תענית (א-ג) מגלה (א-ב)



יצא לאור יום ראשון לסדר לך לך תשע"ה

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי ברסלב

עיר הקדש ירושלים תובב"א

יום ראשון, ב' חשוון

מסכת ראש השנה פָּרָק ראשון

א. גִּיסָן – ראש השנה למלכים, ולרגלים, ולחדשים, ולעבורין, ולתרומת שקלים. ויש אומרים: אף לשכירות בתים. כיצד למלכים? מת באדר, ועמד אחר תחתיו באדר – מוֹנִין שָׁנָה לָזֶה וְלָזֶה. מת בגיסן, ועמד אחר תחתיו בגיסן – מוֹנִין שָׁנָה לָזֶה וְלָזֶה. מת באדר, ועמד אחר תחתיו בגיסן – הִרְאִשׁוּנָה נִמְנִית לְרֵאשׁוֹן, וְהַשְּׁנִיָּה נִמְנִית לְשָׁנִי.

ב. כיצד לרגלים? אחד הנזדר, ואחד המעריף, ואחד המקדיש – אינו עובר משום "בל תאחר" עד שיעברו עליו רגלי השנה בקלה. רבי שמעון אומר: שלש רגלים בסדרן, וחג המצות ראשון. וכן היה רבי שמעון אומר: פעמים שהן שלשה,

ופעמים שהן ארבעה, פעמים שהן חמשה. ביצד? נדר לפני הפסח, עד שיעברו עליו: הפסח, ועצרת, והחג;

נדר לפני עצרת, עד שיעברו עליו: עצרת, והחג, והפסח, והעצרת, והחג; נדר לפני החג, עד שיעברו עליו: החג, והפסח, ועצרת, והחג.

ג. ביצד לחדשים? זה שנאמר "בחדש הראשון ובחדש השני", אין מתחילין למנות אלא מראשון, שנאמר (שמות יב, ב): "החדש הזה לכם ראש חדשים".

ד. ביצד לתרומת שקלים? כל קרבנות צבור קרבין באחד בניסן, אם בא חדש בזמנו - קרבין מן החדשה. ואם לאו - קרבין מן הישנה.

ה. ביצד לשכירות בתים? המשפיר בית לחברו לשנה - מונה שנים עשר חדש מיום ליום. אם אמר: 'לשנה זו', אפלו לא שכר ממנו אלא באחד באדר - אין לו אלא עד אחד בניסן.

ו. בְּאֶחָד בְּאֵלּוּל רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֶמְתָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמֵעוֹן אוֹמְרִים: בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי. אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן עֲזַאי: הוֹאִיל וְאֵלּוּ אוֹמְרִים בְּאֶחָד בְּאֵלּוּל, וְאֵלּוּ אוֹמְרִים בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי, יֵהיָא הָאֵלּוּלִיִּים מִתְעַשְׂרִין לְעֶצְמוֹן. בֵּיצֵד? נוֹלְדוּ ה' בָּאָב, וְה' בְּאֵלּוּל, ה' בְּאֵלּוּל, וְה' בְּתִשְׂרִי – אִין מְצַטְרְפִין. ה' בְּתִשְׂרִי, וְה' בָּאָב – הֲרִי אֵלּוּ מְצַטְרְפִין.

ז. תִּשְׂרִי – רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים, וְלִשְׁמִיטִין, וְלִזְבָּלוֹת, לְנִטְיַעָה, וְלִירְקוֹת, וְלַמַּעֲשָׂרוֹת, וְלַנְּדָרִים. בֵּיצֵד לְשָׁנִים וְלִשְׁמִיטִין וְלִזְבָּלוֹת? אִין מִתְחִילִין לְמִנּוֹת לְשָׁנִים וְלִשְׁמִיטִין וְלִזְבָּלוֹת אֵלּא מִתִּשְׂרִי. בֵּיצֵד לְנִטְיַעָה? אֶחָד הַנּוֹטֵעַ, וְאֶחָד הַמְכָרִין, וְאֶחָד הַמְרַבֵּב שְׁלוּשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה – עֲלָתָהּ לּוֹ שָׁנָה, וּמִתֵּר לְקִימוֹן בְּשַׁבְּעִית. פְּחוֹת מִכָּאן – לֹא עֲלָתָהּ לּוֹ שָׁנָה, וְאִסוּר לְקִימוֹן בְּשַׁבְּעִית. וּפְרוֹת נְטִיעָה זֶה אִסוּרִים עַד הַמָּשָׁה עֶשֶׂר בְּשַׁבָּט, אִם עָרְלָה – עָרְלָה, אִם רְבִיעִי – רְבִיעִי.

ח. בֵּיצֵד לִירְקוֹת? לְקַט יֵרֶק בְּעֶרֶב רֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׁלֹא בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחֹזֵר וְלְקַט אַחַר מִשְׁבָּא הַשֶּׁמֶשׁ – אִין תּוֹרְמִין וּמַעֲשְׂרִין

מוזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן. היתה שניה ונכנסת שלישית, הראשון מתעשר מעשר שני, והשני מתעשר מעשר עני. לקט אתרוג בערב ט"ו בשבט עד שלא בא השמש, וחזר ולקט אחר משבא השמש – אין תורמין ומעשרין מזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן. היתה שלישית ונכנסה רביעית – הראשון מתעשר מעשר עני, והשני מתעשר מעשר שני.

ט כיצד לנדרים? המוֹדֵר הנָאָה מחברו לשנה – מונה שנים עשר חדש מיום ליום, אם אמר "לשנה זו" – אָפְלוּ לֹא נָדַר הימנו אלא באחד באָלוּל – אין לו אלא עד א' בתשרי.

י. בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, שָׁנָאֵמַר (תהלים לג, טו): "הַיֵּצֵר יַחַד לָבָם" וגו'. ואומר (שם פא, ד): "תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר", ואומר: "כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא" וגו'. קדשוהו בית דין – הדין נכנס לפניו, ואם לאו – אין הדין נכנס לפניו. וכן אתה מוצא בעמר של מן, אם בא חדש בזמנו – היה מתעכב לשלשה ימים, ואם לאו – היה מתעכב יותר.

יא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: אֲמַרְהָ תוֹרָה – הֵבֵא שְׁעוּרִין בְּפֶסַח שֶׁהוּא פֶּרֶק שְׁעוּרִין, כְּדֵי שְׁתַּתְּבַרְךָ לָכֶם תְּבוּאָה שְׁבֻשָׁדוֹת. הֵבֵא חֲטִים וּבִכּוּרִים בְּעֶצְרַת שֶׁהוּא פֶּרֶק אֵילָן, כְּדֵי שְׁתַּתְּבַרְכוּ לָכֶם פְּרוֹת אֵילָן. נִסְכּוּ לְפָנַי מִיּוֹם בְּחַג כְּדֵי שְׁתַּתְּבַרְכוּ עֲלֵיכֶם מִי גִשְׁמִים, אָמְרוּ לְפָנַי מַלְכֵיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת, מַלְכֵיּוֹת – כְּדֵי שְׁתַּמְלִיכוּנִי עֲלֵיכֶם. זִכְרוֹנוֹת – כְּדֵי שְׁיֵבֵא זִכְרוֹנְכֶם לְפָנַי לְטוֹבָה, אָמְרוּ לְפָנַי שׁוֹפְרוֹת – כְּדֵי שְׁתַּעֲלֶה תַּפְלֵתְכֶם בְּתְרוּעָה לְפָנַי.

יב. הַפֶּל נְדוּנִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְגִזֵּר דִּינָם נְחָתָם בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים; דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפֶּל נְדוּנִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְגִזֵּר דִּינּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד נְחָתָם בְּזִמְנּוֹ. בְּפֶסַח – עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת – עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּחַג – עַל הַמִּים; וְגִזֵּר דִּינּוֹ שֶׁל אָדָם נְחָתָם בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אָדָם נְדוּן בְּכָל יוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב ז', יח): "וַתִּפְקְדֵנוּ לְבִקְרִים". רַבִּי נֵתָן אוֹמֵר: אָדָם נְדוּן בְּכָל שָׁעָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ".

יג. על שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. רַבִּי הַתְּקִין שִׁיהוּ יוֹצְאִין
אֶף עַל אֶדְרֵי שְׁנֵי מִפְּנֵי הַפּוֹרִים.

יד. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֲדוֹת הַחֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם. פֶּעַם אַחַת
שָׁכְרוּ בִּיתוֹסִין שְׁנֵי עֲדִים לְבֹא לְהַטְעוֹת אֶת הַחֲכָמִים, לְפִי שֶׁאִין
הַבִּיתוֹסִין מוֹדִים שֶׁתְּהֵא עֲצַרְתָּ אֵלָא אֶחָד בְּשַׁבָּת, בָּא אֶחָד
וְאָמַר עֲדוּתוֹ וְהִלְךְ לוֹ, וּבָא הַשְּׁנֵי וְאָמַר: עוֹלָה הֵייתִי בְּמַעְלָה
אֲדָמִים, וְרֵאיתִי רְבוּץ בֵּין שְׁנֵי סְלָעִים, רֵאשׁוּ דוּמָה לְעַגְלָה, אֲזַנָּיו
דוּמָה לְגָדִי, קַרְנָיו דוּמָה לְצִבִּי, וְזַנְבוֹ מִנְחַת בֵּין יַרְכוּתָיו, רֵאיתִי
וְנִרְתַּעְתִּי וְנִפְלַתִּי לְאַחֲרָי, וְהָרִי מֵאֲתָם זֶזוּ צְרוּרִין לִי בְּפוּנְדָתִי.
אָמְרוּ לוֹ: מֵאֲתָם זֶזוּ נְתוּנִין לָךְ בְּמִתְנָה, וְהַשׁוֹכֵרְךָ יִפְתַּח עַל
הָעֲמוּד; מָה רֵאיתִי לְזַקֵּק לְכָךְ? אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי שֶׁשְּׁמַעְתִּי
שֶׁבִּיתוֹסִין מְבַקְּשִׁין לְהַטְעוֹת אֶת חֲכָמִים, אָמַרְתִּי: מוֹטֵב אֵלֶיךָ
אֲנִי וְאוֹדִיעַ אֶת חֲכָמִים.

טו. אִם אִין מִכִּירִין אוֹתוֹ – מִשְׁלַחִין עֲדָיו עִמוֹ, אֶפְלוּ בְּשַׁבָּת.
מַעֲשָׂה בְּרַבִּי נְהוֹרָאִי, שָׁבָא עִם הָעֵד בְּשַׁבָּת לְאוּשָׁא וְהָעֵד בּוֹ.
בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת בְּרֵאשֵׁי הָרִים הַגְּבוּהִים, בְּהַר

הַמְשַׁחָה, בְּסֶרְטָבָא, בְּגַדְפִּינְא, בְּחֶבְרוֹן, בְּבֵית בִּלְתִּין. רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אִף חָרוֹם, וְכִיר, וְגֵדֵר וְחֶבְרוֹתֶיהָ.

טז מַאי־מְתִי מְשִׂיאִין עַל הַחֲדָשׁ? לָאוּר עֲבוּרוֹ! בֵּיצַד? חַל לְהִיֹּת
עֶרֶב שַׁבָּת וְשַׁבָּת, מְשִׂיאִין עָלָיו לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְאִם בָּא בְּזִמְנוֹ
- מְשִׂיאִין עָלָיו, וְאִם לָאוּ - אֵין מְשִׂיאִין עָלָיו. עַל כֵּל רֵאשִׁי
חֲדָשִׁים הָיוּ מְשִׂיאִין מִשְׁוֹאוֹת. אָמַר אֶחָד: 'לְפָנֶיהָ רְאִיתִי' - לֹא
אָמַר כָּלוּם. 'לְאַחֲרֶיהָ' - דִּבְרֵיו קְיָמִין. 'לְצַפּוֹנָה' - לֹא אָמַר
כָּלוּם. 'לְדְרוֹמָה' - דִּבְרֵיו קְיָמִין. אֶחָד אָמַר: 'רְאִיתִי גְבוּהַ שְׁתֵּי
מְרֻדְעוֹת', וְאֶחָד אָמַר: 'שְׁלֹשָׁה' - עֲדוּתָן קְיָמַת. אֶחָד אָמַר:
'שְׁלֹשָׁה, וְאֶחָד אָמַר: 'חֲמִשָּׁה' - אֵין מְצַטְרָפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל
מְצַטְרָף הוּא עִם אַחֲרִים. אֶחָד אָמַר: 'רְאִיתִי מִטָּה וְאֶחָד אָמַר
רְאִיתִי זָקוּף' - אֵין מְצַטְרָפִין זֶה עִם זֶה, אֲבָל מְצַטְרָף הוּא עִם
אַחֲרִים. 'רְאִיתִי חֲצִיזוֹ בְּעַנְנֵן' - לֹא אָמַר כָּלוּם. 'חֲצִיזוֹ בְּעִשְׂוִישָׁה'
- לֹא אָמַר כָּלוּם. 'חֲצִיזוֹ בְּמִים' - לֹא אָמַר כָּלוּם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בֶּן רַבִּי צְדוֹק אָמַר: אִם לֹא נִרְאָה בְּזִמְנוֹ - אֵין מְקַדְשִׁין אוֹתוֹ,
שֶׁכֶּבֶר קִדְשׁוֹהוּ שְׁמַיִם. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אָמַר:
אֵין הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא, עַד שְׁיִשְׁמְעוּ מִפִּי בֵּית דִּין לְמַחֵר.

יו. למה לא נתפרשו שמונתן של זקנים? שלא יהא כל אחד ואחד אומר: 'הריני בא להקיש את רבי פלוני לאלדד ומידד, ואת רבי פלוני לנדב ואביהוא'.

וכן הוא אומר (שמואל א יב, ו): "ה' אשר עשה את משה ואת אהרן", ואומר (שם): "וישלח ה' את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל". "ירבעל" - זה גדעון. "בדן" - זה שמשון. "יפתח" - כמשמעו. ואומר (תהלים צט, ו): "משה ואהרן בכחניו וגו'; שקל הכתוב שלשה קלי עולם בין שלשה גדולי עולם, ללמדך, שבית דינו של ירבעל גדול לפני המקום בבית דינו של משה. ובית דינו של יפתח גדול לפני המקום בבית דינו של שמואל, להודיעך, שכל מי שנתמנה פרנס על הצבור, אפלו קל שבקלים, שקול באביר שבאבירים! וכן הוא אומר (דברים יז, ט): "ובאת אל הכהנים הלזים ואל השופט" - אין לך אלא שופט שבדורך; ואומר (קהלת ז, י): "אל תאמר מה הנה וגו', שהימים הראשנים היו טובים".

יום שני, ג' חשוון

מפסת ראש השנה פרק שני

א. קדשו את החדש בזמנו ונמצאו עדים זוממין - הרי זה מקדש. קדשוהו בליקה - אינו מקדש. קדשוהו אנוסין, שוגגין, מזידין ומטעין - הרי זה מקדש. קדשוהו לפני זמנו, או לאחר עבורו - פחות משלשים יום או יותר על שלשים, יכול יהא מקדש - תלמוד לומר (שמות יב, ב): "חדש" - אין חדש פחות משלשים יום, לא נראית לבנה לשני ימים, יכול יקדשוהו לאחר שני ימים? תלמוד לומר: "יום" - אין לו אלא יום אחד בלבד.

ב. בתעניות תוקעין שלש של של שלש שלש, ובמסעות שלש של שלש שלש שלש, על כל דגל ודגל; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: שלש על כל מטה ומטה. במה הן תוקעין? בחצוצרות שעשה משה. רבי יהודה אומר: בראש השנה תוקעין בשל

זָכְרִים, וּבִיּוֹבֵל בְּשָׁל יַעֲלִים, נִתְּנוּ חֻכְמִים אֶת הַמְּצוּי לְמְצוּי, וְאֶת
שְׂאִינוּ מְצוּי לְשְׂאִינוּ מְצוּי.

ג. שׁוֹפֵר אֲרוֹךְ שֶׁקְּצָרוֹ – כָּשֶׁר. גֶּרֶדוֹ בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ –
כָּשֶׁר. צִפְּחוֹ וְזָהָב, מִבְּפָנִים – פְּסוּל. מִבְּחוּץ – כָּשֶׁר. צִפְּחוֹ
בְּמָקוֹם הַנְּחֹת פִּיּוֹ, אוֹ שֶׁהוֹסִיף עָלָיו כֹּל שֶׁהוּא, אֶפְלוֹ בְּמִינוֹ –
פְּסוּל. נֶקֶב וּסְתָמוֹ, אֶפְלוֹ בְּמִינוֹ, אִם מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה –
פְּסוּל. וְאִם לֹא – כָּשֶׁר. נִתֵּן שְׁנֵי שׁוֹפְרוֹת זֶה בְּתוֹךְ זֶה וְתִקַּע,
אִם קוֹל הַפְּנִימִי שָׁמַע – יֵצֵא, אִם קוֹל הַחִיצוֹן שָׁמַע – לֹא יֵצֵא.
כַּמָּה הוּא שְׁעוֹר שׁוֹפֵר? כִּדֵּי שְׂיֵאָחוּז בְּיָדוֹ אַחַת וְיִתְקַע.

ד. הַכֹּל חֵיבִין בְּתִקְיעַת שׁוֹפֵר: כֹּהֲנִים, לוֹוִים וַיִּשְׂרָאֵלִים, גֵּרִים,
וְעֶבְדִים מְשֻׁחָרְרִין, חֻלְלִים, נְתִינִים, מְמֹזְרִים, חֵרֵשׁ, שׁוֹמֵה וְקָטָן,
קָרִים אָדָם וּקְרִים חֶמְהָ, פְּצוּעַ דֶּבֶה וּכְרוֹת שֶׁפָּכָה – כֹּלֵן חֵיבִין,
וּמוֹצִיאִין אֶת הַרְבֵּים יָדֵי הוֹבְתָן. טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹם – חֵיבִין,
וְאִין מוֹצִיאִין אֶת הַרְבֵּים יָדֵי הוֹבְתָן. אַנְדְּרוֹגִינוֹם – מוֹצִיא אֶת
מִינוֹ, וְאִינוּ מוֹצִיא אֶת שְׂאִינוּ מִינוֹ. טוֹמְטוֹם – אִינוּ מוֹצִיא, לֹא
אֶת מִינוֹ וְלֹא אֶת שְׂאִינוּ מִינוֹ. וְכֵן מִי שֶׁחֻצִּין עֶבֶד וְחֻצִּין בֶּן

חורין - אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו. נשים ועבדים וקטנים - פטורין, ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן.

ה. התקע ומתעסק, והתוקע ומתלמד, והמלמד את בנו, והמלמד את תלמידו, אם בון לבו - יצא, ואם לאו - לא יצא. רועה שהרביץ את צאנו אחורי בית הכנסת, וכן חולץ שהיה מפיל אחורי בית הכנסת, ומי שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת, ושמע קול שופר, או קול מגלח, אם בון לבו - יצא. ואם לאו - לא יצא. אף על פי שזה שמע וזה שמע, זה בון לבו וזה לא בון לבו. זה שפון לבו - יצא, וזה שלא בון לבו - לא יצא. שאין הכל חולף אלא אחר פונת הלב, שנאמר (תהלים י, יז): "תכין לבם תקשיב אזנה, ואומר (משלי כג, כו): "תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה" וגו'.

ו. ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה, שכל עיר שרואה ושומעת וקרובה, ויכולה לבוא, שלשה דברים אלו בתוכה - תוקעין בה. ובבבנה - לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד.

ז. רבי אלעזר בר צדוק אומר: אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר קדשוהו שמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר חדש שלפניו קדשו. שמעון בן הסגן אומר: אם באו עדים מן המזנחה ולמעלה - תוקעין היום, אבל אין מוסיפין קרבן עד שיקדשו החדש. אמר רבי יהושע בן קרחה: דברים אלו התקינן רבן יוחנן בן זכאי משחרב בית המקדש, לכשיבנה הבית במהרה יחזרו דברים אלו ליושנם.

ח. רבי יהודה אומר, רבי אלעזר אומר: כתיב (ויקרא כג, א): "שבתון זכרון תרועה מקרא קדש"; "שבתון" - זו קדשת היום. "זכרון" - אלו זכרונות. "תרועה" - אלו שופרות. "מקרא קדש" - קדשו בעשית מלאכה. אמר לו רבי עקיבה: מפני מה לא נאמר "שבתון" שבות! שבו פתח הכתוב תחלה?! אלא "שבתון" - קדשו בעשית מלאכה. "זכרון" - אלו זכרונות. "תרועה" - אלו שופרות. "מקרא קדש" - זו קדשת היום.

ט. מָקוֹם שֶׁנִּהְיֶה לֹאמֵר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה, כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אֹמֵר כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: קִדְשַׁת הַיּוֹם עִם הַזְּכוּרוֹת. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מַה מְצִינּוּ בְּכָל מָקוֹם אֹמְרָה בְּאַמְצַע, אִם כֵּן אֹמְרָה בְּאַמְצַע. רַבִּי אֹמֵר: מַה מְצִינּוּ בְּכָל מָקוֹם אֹמְרָה בְּרַבִּיעִית, אִם כֵּן אֹמְרָה בְּרַבִּיעִית. וְכִשְׁקִדְשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוֹשָׁא, בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא, וְאָמַר כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֹא תֵינּוּ נוֹחֲגִין בֶּן בִּיבְנָה. בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי עָבַר רַבִּי הֲנִינָא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי, וְאָמַר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: "כִּדְ תֵינּוּ נוֹחֲגִין בִּיבְנָה!"

י. אֵין פּוֹחֲתִין מַעֲשֵׂרָה מְלַבִּיּוֹת, וּמַעֲשֵׂרָה זְכוּרוֹת, וּמַעֲשֵׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וְאִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכְּלָם – יֵצֵא. אֵין מְזַבְּרִין זְכוּרוֹת וּמְלַכּוֹת וְשׁוֹפְרֵי שֶׁל פְּרָעָנוֹת. מִתְחִיל בְּתוֹרָה וּמִשְׁלִים בְּנִבְיָא. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: אִם הִיְתָה פְּרָעָנוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי גִלּוּלִים – מְזַבְּרִין אוֹתָהּ בְּפָנֵי עֲצָמָה. הַמְתַּחֵיל – מִתְחִיל בְּשֵׁל תוֹרָה, וּמִסִּים בְּשֵׁל תוֹרָה. אֹמֵר שֶׁל נְבִיאִים וְשֶׁל כְּתוּבִים בְּאַמְצַע. אֵין אֹמְרִים

מלכיות עם זכרונות, ולא זכרונות עם השופרות, ואם אומר – לא אומר כלום, וצריך לאומרה שניה.

יא. פקדונות בזכרונות, שנאמר (בראשית כא, א): "וה' פקד את ערה" וגו'. ואומר (שמות ג, טז): "פקד פקדתי אתכם" וגו'. רבי יוסי אומר: אומרן עם הזכרונות. רבי יהודה אומר: לא יאמרה עמהן, זכרון שיש עמה תרועה, כגון (ויקרא כג, כד): "זכרון תרועה מקרא קדש". רבי יוסי אומר: אומרן עם הזכרונות ועם השופרות. רבי יהודה אומר: לא תיה אומרן אלא עם הזכרונות בלבד. תרועה שאין עמה ולא כלום, כגון (במדבר כט, א): "יום תרועה יהיה לכם". רבי יוסי אומר: אומרה עם השופרות. רבי יהודה אומר: אינו אומרה כל עקר. מלכות שיש עמה תרועה, כגון "תרועת מלך בו". רבי יוסי אומר: אומרה עם המלכיות ועם השופרות. רבי יהודה אומר: לא תיה אומרה אלא עם השופרות בלבד. (דברים ג, ד): "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". (שם ה, טז): "וידעת היום והשבות אל לבבך פי ה' הוא האלהים וגו', אתה הראת לדעת" וגו'. רבי יוסי אומר: אומרן עם המלכיות. רבי יהודה אומר: לא תיה אומרן כל עקר. (תהלים

מו, ז): "זָמְרוּ לְאֱלֹהִים זָמְרוּ וְגו', כִּי מִלֶּךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים" וְגו'.
 רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁתִּים. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַחַת. וְשׁוּיִן בְּ"מִלְכָּה
 עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשָׁב עַל כִּפּוּא קִדְשׁוֹ" שֶׁהוּא אַחַת. (תְּהִלִּים כד, ט):
 "שִׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְגו', מִי זֶה מִלְכָּה הַכְּבוֹד ה' צָבָאוֹת הוּא
 מִלְכָּה הַכְּבוֹד סֵלָה". רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: רֵאשׁוֹנִים – שְׁתִּים. שְׁנֵי –
 שְׁלֹשׁ. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רֵאשׁוֹנָה – אַחַת. שְׁנֵי – שְׁתִּים.
 זְכָרֹנוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּעִנְיָה וּבִקְשָׁה. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹמְרֵן בְּלֵן
 בְּאֶחָד. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רֵאשׁוֹנִים בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, וְשְׁנֵי בְּפָנֵי
 עֲצָמוֹ. שׁוֹפְרוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּעִנְיָן גְּדֵעוֹן וּבְעִנְיָן יְהוֹשֻׁעַ. רַבֵּי יוֹסִי
 אוֹמֵר: אוֹמְרֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
 הָאֲמוּרֵין בְּשַׁעַת מַעֲשָׂה – לְעֲצָמוֹ. בְּשַׁעַת פְּקִידָה – לְעֲצָמוֹ.

יב. סֵדֶר תְּקִיעוֹת, שְׁלֹשׁ שָׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ, שְׁעוֹר תְּקִיעָה – בְּשְׁלֹשׁ
 תְּרוּעוֹת. שְׁעוֹר תְּרוּעָה – בְּשְׁלֹשׁ יְכָבוֹת. שְׁמַע שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת
 וְשֵׁשׁ תְּרוּעוֹת, אֶפְלוּ בְּסֵרוּגִין, אֶפְלוּ כָּל הַיּוֹם כְּלוּ – יֵצֵא. שְׁמַע
 תְּקִיעָה מְזֻה וְתְקִיעָה מְזֻה, וְתְרוּעָה מְזֻה, תְּקִיעָה מְזֻה וְתְרוּעָה
 מְזֻה, אֶפְלוּ בְּסֵרוּגִין, אֶפְלוּ כָּל הַיּוֹם כְּלוּ – יֵצֵא. שְׁמַע תְּקִיעוֹת
 וּבְרָכוֹת, בֵּין שְׁהַקְדִּים תְּקִיעוֹת לְבְרָכוֹת, וּבֵין שְׁהַקְדִּים בְּרָכוֹת

לתקיעות - יצא. תקע והריע, ותקע וחזר, והריע ותקע - אין בידו אלא אחת. תקע והריע, ותקע בגשימה אחת - לא יצא. מתלמידים לתקוע בשבת, ואין מעבדין את הנשים, ואת הקטנים מלתקע בשבת, ואפילו ביום-טוב.

יג. יום-טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. בית שמאי אומרים: מתפלל עשר, ובית הלל אומרים: מתפלל תשע. יום-טוב שחל להיות בשבת, בית שמאי אומרים: מתפלל שמונה, ואומר של שבת בפני עצמה ושל יום-טוב בפני עצמה, ומתחיל בשל שבת. ובית הלל אומרים: מתפללים שבע, ומתחיל בשל שבת, ומסיים בשל שבת, ואומרים קדשת היום באמצע. אמרו בית הלל לבית שמאי: והלא במעמד בלכם, זקני בית שמאי, ירד חוני הקטן ואמר שבע, ואמרו לו כל העם: נחת רוח יהיה לך! אמרו להם בית שמאי: מפני שהיתה שעה ראויה לקצר. אמרו להם בית הלל: אילו היתה שעה ראויה לקצר - היה לו לקצר בכלם!

יד. רבן גמליאל אומר: שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד מוציא את עצמו. אמרו לו: אם כן, למה מתפללין כל אחד ואחד לעצמו? אמר להן: מפני ששליח צבור מתקן את עצמו. אמר להם: אם כן, למה מורדין אותו לפני התבחה? אמרו לו: להוציא את מי שאינו יודע. אמר להם: בשם שהוא מוציא את מי שאינו יודע - כך הוא מוציא את מי שיודע.

יום שלישי, ד' חשוון

מסכת תענית פרק ראשון

א. שואלין את הגשמים עד שיצא ניון, שנאמר (יואל ב, כג): "ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יורה במרחשון ומלקוש בראשון. אמר להם רבי מאיר: הואיל ואילן עושה פרות לשנים עשר, ותבואה לששה חדשים, מה מצינו באילן שנאמר בו (תקאל מז, יב):

”לחדשיו יבכר”, אף תבואה לחמשה עשר יום, הא למדת, שיוזרה ומלקוש בראשון.

ב. מאימתי שואלין את הגשמים? משהגיע זמנה של רביעה, אם היתה שנה חמרה – נותנין לה חסרונה, ואם לאו – הולכין אחר סדרן; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם הולכים אחר סדרן, אם היתה שנה מעברת – נותנין לה עבודה.

ג. איזו היא רביעה ראשונה? הבכירה בשלשה, בינונית בשבעה בו, אפלה בשבעה עשר בו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשבעה, ובשבעה עשר, ובעשרים ושלשה. רבי יוסי אומר: בשבעה עשר, ובעשרים ושלשה, ובראש חדש כסליו. וכן היה רבי יוסי אומר: אין היחידים מתעניין עד שגיע ראש חדש כסליו.

ד. איזו היא רביעה שניה? משהגיע זמנה של רביעה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: משתרד רביעה. רבי יוסי אומר: כל התלוי ברביעה – משתגיע זמנה של רביעה, וכל שאין

תלוי ברביעה - משתרד רביעה שנייה. רבן שמעון בן גמליאל
אומר: גשמים שיורדו שבועה ימים זה אחר זה - אתה מונה
בהן רביעה ראשונה. שנייה ושלישית ולא פסקו - יש בהן כְּדֵי
רביעה שנייה. כמה גשמים יורדין, ויהא בהן כְּדֵי רביעה? מלא
כְּדֵי של שלשה טפחים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר:
ראשונה - טפה. שנייה - טפחים. ורביעה - שלשה טפחים.
אמר רבי שמעון בן אלעזר: אין לך כל טפה וטפה שיורד
מלמעלה, שאין הארץ פולטת כנגדו טפחים. וכן הוא אומר
(תהלים מב, ח): "תהום אל תהום קורא וגו', למה נקרא רביעה?
שרובעת את הארץ.

ח. כשאמרו 'אסור במלאכה', לא אמרו אלא בעיר, אבל
בדרך מתר, ביצד? יוצא לדרך - נועל, נכנס לעיר - חולץ.
וכשאמרו: 'אסור ברהיצה' לא אמרו אלא כל גופו, אבל פניו
ידיו ורגליו - מתר. וכן אתה מוצא במגדה ואבל. כל שאמרו
'אובלין ושותין מבעוד יום' - אסורין במלאכה, ברהיצה,
ובסיכה, בנעילת הפנדל, בתשמיש המטה, היום אסור
במלאכה, וחלילה מתר. מנין שהיום הולך אחר הלילה?

שנאמר (אסתר ד, טז): "לך בָּנוּם אֶת כָּל הַיְהוּדִים" וגו',¹ כָּל אֱלוֹ
 שְׁאֵמְרוּ 'אוֹכְלֵין וְשׁוֹתִין מִשְׁחִשְׁכָּה' - מִתְרִין בְּמִלְאכָה,
 בְּרַחֲצָה, וּבְסִיכָה, וּבְנַעֲיֵלַת הַסַּנְדֵּל, בְּתִשְׁמִישׁ הַמַּטָּה, אוֹכְלֵין
 וְשׁוֹתִין עַד שֵׁיעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: עַד קְרוֹת הַגִּבֹּר. יִשָּׁן וְעָמַד - אָסוּר מִיָּד. כָּל אֱלוֹ
 שְׁאֵמְרוּ: 'אֲסוּרִין בְּנַעֲיֵלַת הַסַּנְדֵּל' - יֵצֵא מִן הַכֶּרֶךְ - נוֹעֵל.
 הוֹנִיעַ לְכֶרֶךְ - חוֹלֵץ. וְכֵן אֵתָּה אוֹמֵר בְּמִנְהַג וּבְאֵבֶל.

ו. אֵינְהוּ יְחִיד? רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֹא כָּל הַרוֹצֵה
 לַעֲשׂוֹת עֲצֻמוֹ יְחִיד - עוֹשֶׂה, עֲצֻמוֹ תִּלְמִיד חָכֵם - עוֹשֶׂה, אֵלֶּא
 כָּל שְׁמֹנְהוּ בֵּית דִּין פְּרָנָם עַל כָּף, שְׂאֲרַע לָהֶם צֶעַר וְנִזְקַק לָהֶם.
 רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדָבָר שֶׁל
 שִׁבְחָה, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁל צֶעַר - עוֹשֶׂה, וְזָכוּר לְטוֹב, שְׂאִין שִׁבְחָה
 הוּא לוֹ אֵלֶּא צֶעַר הוּא לוֹ.

¹ וְשֵׁם כְּתוּב: 'וְצֻמוֹ עָלַי וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם' - מִשְׁמַע שֶׁהִלְיָה
 כָּא לְפָנֵי הַיּוֹם.

ז. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר מְשׁוּם רַבִּי מְאִיר, וְכֵן הָיָה רַבִּי דוֹסָא
אוֹמֵר בְּדִבְרָיו: חֲצִי תַשְׁרִי, מִרְחֻשׁוֹ, וְחֲצִי כֶסֶלּוֹ – זָרַע. חֲצִי
כֶסֶלּוֹ, וְטַבַּת, וְשִׁבְטָא – חֶרֶף. חֲצִי שְׁבֵט, וְאֶדְרָא, וְחֲצִי נִיסָן – קָר.
חֲצִי נִיסָן, אֵיר, וְחֲצִי סִיּוֹן – קָצִיר. חֲצִי סִיּוֹן, תַּמּוּז, וְחֲצִי אָב –
קִיּוּן. חֲצִי אָב, אֱלוּל, וְחֲצִי תַשְׁרִי – חֵם. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה מוֹנֵה
מִפְּרֻחֻשׁוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹנֵה מִתַּשְׁרִי.

ח. סֵדֶר תַּעֲנִיּוֹת פִּיצֵד? מוֹצִיאִין אֶת הַתְּבָחָה לְרַחוּבָה שֶׁל עִיר,
וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אֶפְרָא מִקְלָה, וְלֹא הָיוּ מוֹתַעֲלִפִּין עָלֶיהָ, אֲלֵא אֶחָד
יוֹשֵׁב וּמִשְׁמָרָהא כָּל הַיּוֹם. וְכֵן שִׁבְחָם אוֹמֵר לִפְנֵיהֶם דִּבְרֵי
כַּבּוּשִׁין: בְּנִי! יִתְפַּיֵּשׂ אָדָם מִחֶבְרוֹ וְאֵל יִתְפַּיֵּשׂ אָדָם מִמַּעֲשָׂיו,
מוֹטָב יִתְפַּיֵּשׂ אָדָם מִחֶבְרוֹ וּמִמַּעֲשָׂיו, וְאֵל יִהְיֶה הוּא וּבְנָיו
נִעֲצָבִין בְּרַעֲב, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (ישעיה נח, ג): "לָמָּה צָמְנוּ וְלֹא
רָאִיתָ, עֲנִינוּ נִפְשָׁנוּ וְלֹא תִדְעֵנָּה"; מַה הוּא מְשִׁיבוֹ? – "הֵן בְּיוֹם
צָמְכֶם" וְגו'. אָדָם שֵׁישׁ בְּיָדוֹ עֵבֶרָה וּמִתְוַדֵּה, וְאִינוּ חוֹזֵר בָּהּ,
לָמָּה הַדִּבֵּר דוֹמָה? לְאָדָם שֶׁתּוֹפֵשׂ שְׂרָץ בְּיָדוֹ וְטוֹבֵל, שֶׁאֶפִּילוּ
טוֹבֵל בְּכָל מַיִמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם – לֹא עֲלָתָהּ לוֹ טְבִילָה. זָרְקוּ מִיָּדוֹ,
פִּיּוֹן שֶׁטְּבֵל בְּאַרְבָּעִים סָאָה – מִיָּד עֲלָתָהּ לוֹ טְבִילָה, שֶׁנֶּאֱמַר

(משלי כה, יג): "ומודת ועזב ירחם", ואומר (איכה ג, מא): "נשא
לכבנו אל פפים אל אל בשמים".

ט. אומר לפניהם עשרים וארבע ברכות, שמונה עשרה שבכל
יום, ושש היו מוספין. על השביעית הוא אומר: "ברוך מרחם
על הארץ". משום סומכום אָמרו: "ברוך משפיל הרמים", ואותן
שש היכן אמרן? בין גואל ישראל לרופא חולים. ומאריך
בגאולה, והן ענין אחריו. ענין 'אמן' על כל ברכה וברכה, וכך
היו נוהגין בגבולין, אבל במקדש היו אמרין: "ברוך אתה ה'
אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך גואל ישראל", ולא
היו ענין אחריו 'אמן', וכל כך לפה? לפי שאין ענין אמן
במקדש! מנין שאין ענין אמן במקדש? שנאמר (נחמיה ט, ה):
"קומו ברכו את ה' אלהיכם מן העולם עד העולם, ויברכו את
שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה" – על כל ברכה
ויברכה תן לו תהלה.

י. על הראשונות הוא אומר: "ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם
ועד העולם, ברוך גואל ישראל", והן ענין אחריו: "ברוך שם

כבוד מלכותו לעולם ועד". וחזן תפנית אומר להם: "תקעו
התננים, תקעו!" וחזן ואומר להם: "מי ישנה את אברהם
בהר המזריה, הוא ישנה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום
הזה". והן תוקעין ומריעין ותוקעין. ועל השניה הוא אומר:
"ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך זוכר
הנשפחות". והן עונין אחריו: "ברוך שם כבוד מלכותו". וחזן
תפנית אומר להם: "הריעו בני אהרן, הריעו!", וחזן ואומר
להם: "מי ישנה את אבותינו על ים סוף, הוא ישנה אתכם,
וישמע קול צעקתכם ביום הזה". תוקעין ומריעין ותוקעין
אחת. וכן בכל ברכה וברכה, באחת אומר: 'תקעו, ובאחת
אומר: 'הריעו, עד שישגמור את הברכות בלן. וכך הנתיב רבי
הלפתא בצפורי, ורבי חנינא בן תרדיון בסכני, וכשבא הדבר
אצל חכמים, אמרו: לא היו נוהגין בן אלא בשערי מזרח ובהר
הבית בלבד.

יום רביעי, ה' חשוון

מסכת תענית פ"ק שני

א. ארבעה משמרות עלו מן הגולה: ידעיה, חרום, פשחור ואימר. עמדו נביאים שפירושלים, וחלקום והעמידום עשרים וארבעה משמרות, ובקלום, והטילום לתוך הקלפי, ובא ידעיה ונטל חמש והוא - הרי כאן שש. בא חרום ונטל חמש והוא - הרי שש. בא פשחור ונטל חמש והוא - הרי שש. בא אימר ונטל חמש והוא - הרי כאן שש. וכך התנו עמהם הנביאים, שאפילו יהויריב ראש משמרות עולה מן הגולה - לא ידחה ידעיה ממקומו, אלא ידעיה עקר ויהויריב טפל לו. עמדו ראשי משמרות, וקבעו את עצמן בבתי אבות.

ב. כל משמר שיש בו ארבעה, חמשה, ששה, שבעה, שמונה, תשעה. משמר שיש בו ארבעה - שלשה מקריבין שני ימים,

וְאֶחָד מִקְרִיב יוֹם אֶחָד. מִשְׁמֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ חֲמוּשָׁה - שְׁלֹשָׁה
מִקְרִיבִין שְׁנֵי יָמִים, וּשְׁנַיִם מִקְרִיבִין יוֹם אֶחָד. מִשְׁמֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ
שְׁשָׁה - חֲמוּשָׁה מִקְרִיבִין חֲמוּשָׁה יָמִים, וְאֶחָד מִקְרִיב שְׁנֵי יָמִים.
מִשְׁמֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ שִׁבְעָה - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִקְרִיב יוֹמוֹ. מִשְׁמֵר
שְׁיֵשׁ בּוֹ שְׁמוֹנֶה - שְׁשָׁה מִקְרִיבִין שְׁשָׁה יָמִים, וּשְׁנַיִם מִקְרִיבִין
יוֹם אֶחָד. מִשְׁמֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ תִּשְׁעָה - חֲמוּשָׁה מִקְרִיבִין חֲמוּשָׁה
יָמִים, וְאַרְבָּעָה מִקְרִיבִין שְׁנֵי יָמִים. יֵשׁ מִהֵן שֶׁקִּבְּעוּ עֲצָמוֹן
לְעוֹלָם: הִבָּא בַשַּׁבָּת - בָּא בַשַּׁבָּת לְעוֹלָם. לְאַחַר הַשַּׁבָּת -
לְאַחַר הַשַּׁבָּת לְעוֹלָם. יֵשׁ מִהֵן שֶׁמִּגְרִילִין פְּעַם אַחַת בַּחֹדֶשׁ, יֵשׁ
מִהֵן שֶׁמִּגְרִילִין פְּעַם אַחַת בַּשַּׁבָּת, יֵשׁ מִהֵן שֶׁמִּגְרִילִין פְּעַם אַחַת
בַּשַּׁבּוּעַ, וְיֵשׁ מִהֵם שֶׁמִּגְרִילִין בְּכָל שַׁבּוּעַ וְשַׁבּוּעַ.

ג. כָּל שֶׁמִּכִּיר אֶת מִשְׁמֵרְתּוֹ וְאֶת בֵּית אָב שָׁלוֹ, וְהוּא מִכִּיר
אֲבוֹת קְבוּעִין - אֵין אֲסוּר אֵלֶּא אוֹתוֹ יוֹם בְּלִבְדוֹ. כָּל שֶׁמִּכִּיר אֶת
מִשְׁמֵרְתּוֹ וְאֵין מִכִּיר אֶת בֵּית אָב שָׁלוֹ, וְהוּא מִכִּיר אֲבוֹת
קְבוּעִין - אֲסוּר כָּל אוֹתָהּ שַׁבָּת. כָּל שֶׁאֵין מִכִּיר, לֹא אֶת
מִשְׁמֵרְתּוֹ, וְלֹא אֶת בֵּית אָב שָׁלוֹ, וְהוּא מִכִּיר אֲבוֹת קְבוּעִין -

אסור כל חדש. רבי אומר: אומר אני, שיהא זה אסור לעולם, אלא שתקנתו קלקלתו.

ד. מפני מה אמרו אנשי משמר מתרין לשנות יין בלילות, אבל לא בימים? שמא תכבד העבודה על אנשי בית אב, ויבאו ויסיעו להן. ומפני מה אמרו אנשי בית אב לא ביום ולא בלילה? מפני שהן עסוקין תמיד בעבודה. מכאן אמרו: כל פהן שמכיר משמרתו, ומשמרת בית אב שלו, ויודע שפתי אבותיו קבועין שם – אסור לשנות יין כל אותו היום. מכיר משמרתו, ואינו מכיר משמרת בית אב שלו, ויודע שפתי אבותיו קבועין שם – אסור לשנות יין כל אותה שבת. אין מכיר משמרתו, ואין מכיר משמרת בית אב שלו, ויודע שפתי אבותיו קבועין שם – אסור לשנות יין כל השנה. רבי אומר: אני אסור לשנות יין לעולם, אבל מה אעשה? שתקנתו קלקלתו.

ה. אנשי משמר ואנשי מעמד – אסורין לספר ולכבס, בין משחרב הבית ובין עד שלא חרב הבית. רבי יוסי אומר: משחרב הבית מתרין, מפני שאכל הוא להם! יום שני וחמישי

הוֹחֲדוּ לְתַעֲנִית צָבוּר, וּבָהֶן בְּתֵי דִינִים יוֹשְׁבֵינ בְּעִירוֹת, וּבָהֶן נִכְנָסִין לְבֵתֵי כְּנִסְיוֹת וְקוֹרִין, וּבָהֶן מְקַדִּימִין לְמַקְרָא מְגִלָּה.

ו. מה בין תַּעֲנִית צָבוּר לְתַעֲנִית יְחִיד? תַּעֲנִית צָבוּר – אוֹכְלֵין וְשׁוֹתִין מִכְּעוֹד יוֹם, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צָבוּר – אֲסוּרִין בְּמִלְאָכָה, בְּרַחֲצָה וּבְסִיכָה, וּבְנַעֲלֵת הַסַּנְדָּל וּבְתַשְׁמִישׁ הַמַּטָּה, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צָבוּר – נִכְנָסִין לְבֵתֵי כְּנִסְיוֹת, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צָבוּר – מוֹצִיאִין אֶת הַתְּבַח לְרַחוּבָה שֶׁל עִיר, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צָבוּר – מִתְּפַלְּלִין עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּרָכוֹת, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צָבוּר – כֹּהֲנִים נוֹשְׂאִים כַּפֵּיהֶם, אַרְבַּע פְּעָמִים בַּיּוֹם, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צָבוּר – אֵין מְפַסְּקִין לְיָמִים טוֹבִים הַכְּתוּבִים בְּמְגִלָּה, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתַעֲנִית יְחִיד. מַעֲשֵׂה וְגִזְרוֹ תַּעֲנִית בַּחֲנֻכָּה בְּלוּד, וְיַרְד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַחֲמִי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְסַפֵּר. וְאָמַר לָהֶם: "צֵאוּ וְהַתְּעַנּוּ עַל מַה שְּׁהַתְּעַנִּיתֶם". כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה רַבֵּן גְּמַלְיָאֵל קַיָּם – הָיְתָה הַלְכָה נוֹהֲגָת כְּדַבְּרֵיו, לְאַחַר מִיתָתוֹ שֶׁל רַבֵּן גְּמַלְיָאֵל – בְּקִשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבַטֵּל אֶת דְּבָרָיו. עָמַד רַבִּי יוֹחָנָן כֵּן נוֹרֵי עַל רַגְלָיו.

ואמר: 'חזי אנא, בְּתַר רִישָׁא גּוּפָא אֲזִיל, כָּל זְמַן שְׁהִיה רַבֵּן גְּמְלִיאל קַיִם – הֵיִתָּה הִלְכָה נוֹהֶגֶת כְּדַבְּרֵיו, עֲכָשׁוּ שְׁמַת, אַתֶּם מִבְּקָשִׁים לְבַטֵּל אֶת דְּבָרָיו?' אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: 'אֲנִי שׁוֹמְעִין לְדָדִי! נִקְבְּעָה הִלְכָה כְּדַבְּרֵי רַבֵּן גְּמְלִיאל, וְלֹא עֲרַעַר אָדָם עַל דְּבָרָיו.

ז. הַיָּמִים הָאֵלֶּה הִכְתוּבִין בְּמַגֵּלַת תַּעֲנִית, לְפָנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם אֲסוּרִין. בַּשַּׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים – הֵם אֲסוּרִין, לְפָנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם מִתְּרִין. וּמָה הִפְרָשׁ בֵּין זֶה לְזֶה? הִלְלוּ דְבָרֵי תוֹרָה, וְדְבָרֵי תוֹרָה אֵין צְרִיכִים חֲזוּק. וְהִלְלוּ דְבָרֵי סוֹפְרִין, וְדְבָרֵי סוֹפְרִין צְרִיכִין חֲזוּק! אֲבָא יוֹסִי בֶן דּוּסָאֵי אֹמַר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי: נִשְׁבַּע שְׂיִתְעַנָּה בְּעֶרְב שַׁבַּת – הָרִי זֶה שְׁבוּעַת שְׁקָר.

ח. וְתַשְׁעָה בָּאֵב שְׁחָל לְהֵיוֹת בְּעֶרְב שַׁבַּת, אוֹכֵל אָדָם כְּפִיצָה וְשׁוֹתָה אָדָם כְּפִיצָה, כְּדִי שְׁלֹא יִכְנָס לָהּ כְּשֶׁהוּא מְעַנָּה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אֹמַר: הָרִי זֶה מִתְעַנָּה וּמִשְׁלִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: אֵי אַתָּה מוֹדָה בְּתַשְׁעָה בָּאֵב שְׁחָל לְהֵיוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת, שְׂאוּכְלִין וְשׁוֹתִין מִבְּעוֹד יוֹם, מָה לִּי נִכְנָס לָהּ מְעַנָּה, מָה לִּי יוֹצֵא הַיַּמָּנָה מְעַנָּה? אָמַר לוֹ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּזֶה,

שְׂאוּכָלִין וְשׁוֹתִין כָּל הַיּוֹם, תֹּאמַר בְּזֶה, שְׂאִין אוּכָלִין וְשׁוֹתִין
אֵלָא מִשְׁחֻשְׁכָּה?

ט. כַּשֵּׁם שְׁמַתְרִיעִין עַל הַגְּשָׁמִים בְּשָׂאָר שְׁנֵי שָׁבּוּעַ - כָּף
מַתְרִיעִין עֲלֵיהֶם בְּשָׁבִיעִית מִפְּנֵי פְּרֻנְסַת אַחֲרִים. מַתְרִיעִין עַל
הָאֵילָנוֹת בְּפֶרֶם הַפֶּסַח, עַל הַבּוֹרוֹת וְעַל הַשִּׁיחִין וְעַל הַמְּעָרוֹת,
אֲפִילוֹ בְּפֶרֶם הַחֹג. וְעַל בָּלֹן, אִם אֵין לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת -
מַתְרִיעִין עֲלֵיהֶן מִיָּד, וְאִיזְהוּ מִיָּד שְׁלָחָן? יוֹם שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי וְשְׁנֵי.
וְעַל בָּלֹן, אֵין מַתְרִיעִין עֲלֵיהֶן אֵלָא בְּאַפְרֻכֵיָא שְׁלָחָן.

י. אֲסַפְּרָה, בְּזִמְן שֵׁישׁ בְּהַ מִיתָה - מַתְרִיעִין עֲלֵיהָ, בְּזִמְן שְׂאִין
בְּהַ מִיתָה - אֵין מַתְרִיעִין עֲלֵיהָ, מַתְרִיעִין עַל הַגּוֹבְאֵי בְּכָל
שְׁהוּא, רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִף עַל הַחֲגֹב. חֶרֶב
שְׂאֲמָרוּ, אֵין צְרִיף לֹאמַר חֶרֶב שְׂאִינוּ שֶׁל שְׁלוֹם, אֵלָא אֲפִילוֹ
חֶרֶב שֶׁל שְׁלוֹם, שְׂאִין לֶךְ חֶרֶב שֶׁל שְׁלוֹם יוֹתֵר מִפְּרַעְהַ נְכַה,
וְאִף עַל פִּי בֶן נִכְשֵׁל בְּהַ הַמְּלָךְ יֹאשִׁיָּהוּ, שְׁנַאֲמַר (דְּכַרֵּי הַיּוֹמִים-ב'
לַה, כ"א): "וַיִּשְׁלַח אֱלֹהֵי מְלָאכִים לְאֹמֵר, מַה לִּי וְלֶךְ מְלָךְ יְהוּדָה, לֹא
עֲלֶיךָ אֵתָה הַיּוֹם כִּי אֵל בֵּית מְלַחְמָתִי, וְאֱלֹהִים אָמַר לְבַהֲלָנִי,

חדל לך מאלהים אשר עמי ואל ישחיתך, ולא הסב יאשיהו פניו ממנו כי להלחם בו התחפש וגו'. וירו הירם למלך יאשיהו וגו', היו מתאבלין על יאשיהו וגו', ויקונן ירמיהו על יאשיהו, היכן פרושו של דבר? (איכה ה, כ): "רוח אפינו משיח ה'" וגו'. ועל כלם, אין מתריעין עליהן אלא באותה הפרפיא בלבד, היתה בסוריא - אין מתריעין עליהן.

יא. עיר שהקיפוה עובדי כוכבים או נהר, ואחד ספינה המטרפת בים, ואחד יחיד שנרדף מפני עובדי כוכבים, או מפני לסטים ורוח רעה, על כלן - יחיד רשאי לסגף עצמו בתענית - שלא לשבר את כחו. וכן היתה רבי יוסי אומר: אין תיחיד רשאי לסגף את עצמו בתענית ויצטרך לבריות, ואין הבריות מרחמות עליו. שאילו את רבי אליעזר: עד היכן גשמים יורדין, ויתפללו שלא ירדו? אמר להם: כדי שיעמד אדם בקרן אפל וישכשך רגלו במים. מעשה ואמרו לחסיד אחד: 'התפלל וירדו גשמים!' התפלל וירדו גשמים. אמרו לו: 'בשם שהתפללת שירדו גשמים, כך התפלל שילכו להם'. אמר להם: 'צאו וראו, אם עומד אדם בקרן אפל וישכשך רגלו במים'. אנו

מִתְפַּלְלִין שְׁלֹא יֵרְדוּ גְשָׁמִים, אָבֵל בְּטוּחִים אָנוּ שְׂאִין הַמָּקוֹם
מִבֵּיא מִבּוּל לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ט, טו): "וְלֹא יִהְיֶה עוֹד
הַמַּיִם לְמִבּוּל" וְגו'. (ישעיה נד, ט): "כִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי" וְגו'. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: מִבּוּל שֶׁל מַיִם אֵין מִבֵּיא -
אָבֵל מִבּוּל שֶׁל אֵשׁ וְשֶׁל גְּפָרִית יֵשׁ, בְּדֶרֶךְ שֶׁהֵבִיא עַל הַסְּדוּמִיִּים
שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יט, כד): "זֶה הַמַּטִּיר עַל סְדוּם" וְגו'. רַבִּי יִתְחַדָּה
אֹמֵר: מִבּוּל שֶׁל כָּל בָּשָׂר - אֵין מִבֵּיא, אָבֵל מִבּוּל שֶׁל יְחִידִים
יֵשׁ. בֵּיצַד? נָפַל לַיִם, מְבַעֵה סְפִינָתוֹ בַּיָּם, וּמַת - הָרִי הוּא
מִבּוּל. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: מִבּוּל שֶׁל מַיִם - אֵין מִבֵּיא, אָבֵל מִבּוּל
שֶׁל דָּבָר לְעוֹבְדֵי בּוֹכָבִים לִימּוֹת הַפְּשִׁיחַ יֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (זְכַרְיָה יא, ט):
"וְאַקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נְעֵם" וְגו'. מַהוּ אֹמֵר? - "וְתִפֵּר בַּיּוֹם
הַהוּא".

יב. הָעֲבָרוֹת וְהַמִּינִיקוֹת מִתְעַנִּים בְּתִשְׁעָה בָּאָב, וּבְיוֹם
הַכַּפּוּרִים וּבְשִׁלְשַׁת תְּעַנְיּוֹת שֶׁל צָבוּר, וּשְׂאָר תְּעַנְיּוֹת - לֹא הָיוּ
מִתְעַנּוֹת, וְלֹא שִׁיעֲנָנוּ אֶת עֲצָמוֹן בְּתַפְנוּקִין, אֶלָּא שְׂאוּכָלוֹת
וְשׁוֹתוֹת כְּדֵי קִיוּם הַזֶּלֶד. מִי שֶׁהָיָה מִתְעַנֵּה עַל הַצָּרָה וְעִבְרָה,
עַל הַחֹלָה וְנִתְרַפָּא - הָרִי זֶה מִתְעַנֵּה וּמְשָׁלִים. הַחֹלָה מִמָּקוֹם

שֶׁאִין מִתְעַנִּין לְמָקוֹם שֶׁמִּתְעַנִּין - הָרִי זֶה מִתְעַנֶּה עִמָּהֶם.
מִמָּקוֹם שֶׁמִּתְעַנִּין לְמָקוֹם שֶׁאִין מִתְעַנִּין - הָרִי זֶה מִתְעַנֶּה
וּמִשְׁלִים. שָׁכַח וְאָכַל - אַל יִתְרָאֵה בִּפְנֵי הַצְּבוּר, וְאַל יִנְהַג
עֲדוּנִין בְּעִצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמָר (בְּרֵאשִׁית מ"ב, א): "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה
תִּתְרָאוּ", אָמַר לָהֶם יַעֲקֹב לְבָנָיו: "אַל תִּתְרָאוּ עִצְמֵכֶם כְּשֵׁאתֶם
שְׂבִיעֵי בִּפְנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, כְּדִי שְׁלֹא יִתְקַנְאוּ בְכֶם. אֵיזָהוּ הַלֵּל
הַגְּדוֹל? (תְּהִלִּים קל"ו, ב): "הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הַאֱלֹהִים, הוֹדוּ לְאֲדֹנָי
הָאֲדוֹנִים" וְגו'.

יום המישי, ו' השון

מסכת תענית פרק שלישי

א. בְּשִׁלְשָׁה פְּרָקִים בִּשְׁנָה בְּחֻזִּים נוֹשְׂאִין כְּפִיָּהֶן, אַרְבַּע פְּעָמִים
בַּיּוֹם: בְּשַׁחֲרִית, בְּחֻצוֹת, בְּמִנְחָה, בְּבִיעִילָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בְּמִנְחָה וּבְבִיעִילָה לֹא תִּיהָ שֵׁם נְשִׂיאת כְּפַיִם,

שְׁנַאמֵר (דְּבָרִים יח, ה): "לְעֹמֵד לְשָׂרֵת בְּשֵׁם ה' הוּא וּבְנָיו", מְקִיֵּשׁ בְּנָיו לְלוֹ', מַה הוּא - מְעַמֵּד וּנְשִׂאוֹת כַּפַּיִם בַּבֶּקֶר, אַף בְּנָיו - מְעַמֵּד וּנְשִׂאוֹת כַּפַּיִם בַּבֶּקֶר.

ב. שְׁמוּנָה מְשֻׁמְרוֹת תִּקַּן מִשָּׁה לְכַהֲנָה, וּשְׁמוּנָה לְלוֹיִם, מִשְׁעַמֵּד דָּוִד וּשְׁמוּאֵל הַרְוָאה - עֲשָׂאוּם עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מְשֻׁמְרוֹת כַּהֲנָה, וְעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מְשֻׁמְרוֹת לְלוֹיִם, שְׁנַאמֵר (דְּבָרִי הַיְמִיּוֹם-א ט, כב): "הִמָּה יֶסֶד דָּוִד וּשְׁמוּאֵל הַרְוָאה בְּאֻמוֹנָתָם" - אֵלּוּ מְשֻׁמְרוֹת כַּהֲנָה וְלוֹיָהּ, עֲמָדוֹ נְבִיאִים שְׁבִירוּשָׁלַיִם וְקָבְעוּ שֵׁם עֲשָׂרִים וְאַרְבַּעַה מְעַמְדוֹת, כְּנֶגֶד עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מְשֻׁמְרוֹת כַּהֲנָה וְלוֹיָהּ, שְׁנַאמֵר (בַּמִּדְבָּר כח, ב): "צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֵת קַרְבְּנִי לְחֻמִּי", אִי אֶפְשָׁר לֹאמַר 'כָּל יִשְׂרָאֵל', אֲלֵא מִלְמַד שְׁשֻׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ.

ג. הִגִּיעַ זְמַן הַמְשֻׁמֵּר, כַּהֲנָנִים וְלוֹיִם עוֹלָיִם לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׂרָאֵל שְׁבָאוֹתוֹ מְשֻׁמֵּר, שְׂאִין יְכוּלִים לְעֹלוֹת לִירוּשָׁלַיִם, מִתְּכַנְסִים לְעֲרִיחָהּ, וְקוֹרִין בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּבְטָלִים מִן הַמְּלֹאכָה כָּל אוֹתָהּ שֶׁבֶת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כַּהֲנָנִים וְלוֹיִם, וְכָלִי

השיר - מעבדין את הקרבן. באחד בניסן אין בו מנחה ונעילה, משום שיש בו קרבן מוסף וקרבן עצים.

ד. פְּרָשָׁה גְּדוּלָה קורין אותה בשנים, וקמנה ביהודה, בשחרית ובמוסף; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל שיש בו מוסף - קורין בו מוסף. וכל שאין בו מוסף - אין קורין בו מוסף. בשחרית ובמוסף נכנסין לבית הפנסת, וקורין בדרך שקורין כל השנה, ובמנחה - יחיד קורא אותה על פה. אומר רבי יוסי: וכי יחיד יכול לקרות דברי תורה על פה בצבור? אלא בלן נכנסין וקורין אותה על פה בקורין את שמע.

ה. מה ראו זמן עצי כהנים והעם למנות? אמרו: בשעלו בני הגולה, לא מצאו עצים בלשכה, עמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן ומסרו לצבור, וכן התנו עמון הנביאים, שאפלו לשכה מלאה עצים, ואפלו עצים משל צבור, ועמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן - לא יהא קרבן מתקרב אלא משלהם תחלה! שנאמר (נחמיה י, לה): "והגורלות הפלנו על קרבן עצים הכהנים והלויים והעם, להביא לבית אלהינו לבית

אבותינו לעתים מזמנים שָׁנָה בְּשָׁנָה, לְבַעַר עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֵינוּ בְּכַתוּב בַּתּוֹרָה", וְאוֹמֵר (עֲזָרָא ז. ט): "כִּי עֲזָרָא הֵכִין לְכַבּוֹ" וְגו'.

ו. אוֹתֵן יָמִים אֲסוּרִים בְּהַסְפֵּד וְתַעֲנִית, בֵּין עַד שְׁלֹא תֵרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בֵּין מִשְׁחָרַב הַבַּיִת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִשְׁחָרַב הַבַּיִת – מִתְרִין, מִפְּנֵי שְׁאֵבֶל הוּא לָהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צְדוּק: אֲנִי הֵייתִי מִבְּנֵי בְּנֵי שָׁל סַנְאָב בֶּן בְּנִימִין, וְחָל תִּשְׁעָה בְּאֵב לְהִיּוֹת בַּשָּׁבָת, וְדַחֲנוּהוּ לְאַחַר הַשָּׁבָת, וְהֵינּוּ מִתַּעֲנִין וְלֹא מִשְׁלִימִים, מִפְּנֵי שְׁיוּם-טוֹב שֶׁלָּנוּ הוּא.

ז. מַה הָיָה בְּנֵי גּוֹנְבֵי עָלֵי וּבְנֵי קוֹצְעֵי קִצְיָעוֹת? אָמְרוּ: פְּעַם אַחַת גָּזְרוּ גָזְרָה עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא יָבִיאוּ עֵצִים לְמַעְרַכָּה, וְשְׁלֹא יָבִיאוּ בְּבוּרִים לִירוּשָׁלַיִם, וְהוֹשִׁיבוּ פְּרוּזָדָאוֹת עַל הַדְּרָכִים, כְּדָרָךְ שְׁהוֹשִׁיב יִרְבָּעִים בֶּן נֶבֶט – שְׁלֹא יַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל. מַה עָשׂוּ כְּשֶׁרִין שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר וְיִרְאֵי הַחֲטָא? הִבִּיאוּ סְלֵי בְּבוּרִים וְחַפּוּם בְּקִצְיָעוֹת, וְנִטְלוּם, וְעָלוּ עַל כַּתְּפֵיהֶם, וְכִיוֹן שְׁהַגִּיעוּ אֶצֶל פְּרוּזָדָאוֹת. אָמְרוּ לָהֶם: לְהִיכֵן אֶתֶם הוֹלְכִים? אוֹמְרִים לָהֶם:

לעשות שני עגולי דבלה במכתשת שלפנינו, ובעלי שעל
כתפנו, כיון שעברו מהם – עטרום בסלים והביאום לירושלים.

ח. מה הן בני סלמאי הנמופתי? אמרו, פעם אחת גזרו גזרה
על ישראל, שלא יביאו עצים למערכה, והושיבו פרוזדאות על
הדרכים, כדרך שהושיב ירבעם בן נבט – שלא יעלו ישראל
לרגל. מה עשו יראי חטא שבאותו הדור? הביאו גזריהן ועשו
סולמות והניחו על כתפיהן והלכו להן. כיון שהגיעו אצלן,
אמרו להן: להיכן אתם הולכין? אמרו להן: להביא גזולות
משוכר שלפנינו ובסלמות שעל כתפנו, כיון שעברו מהם –
פרקו והביאום והעלום לירושלים. ולפי שמסרו עצמן על
התורה ועל המצות, לפיכך נמצא להם שם טוב וזכר טוב
בעולם, ועליהם נאמר (משלי י, ז): "זכר צדיק לברכה", ועל
ירבעם בן נבט והבריו נאמר (שם): "ישם רשעים ירקב".

ט. רבי יוסי אומר: מגלגלין זכות ליום זכאי, וחובה ליום חיב.
אמרו: כשחרב הבית בראשונה, אותו היום ערב תשעה באב
היה, ומוצאי שבת היה, ומוצאי שביעית היה, ומשמרתו של

יְהוֹרִיב הִיָּתָה. הָיוּ אוֹמְרִים שִׁירָה וְעוֹמְדִים עַל דּוֹכָנָם. וְמָה שִׁירָה הָיוּ אוֹמְרִים? (תְּהִלִּים צד, כג): "וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנֶם וּבְרָעָתָם יִצְמִיתֶם", וְלֹא הִסְפִּיקוּ לֹאמֹר: "יִצְמִיתֶם ה' אֱלֹהֵינוּ", עַד שֶׁבָּאוּ עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּבְכָשׁוּם, לְמַחֵר כְּשִׁיבְנָה הַבַּיִת, מָה הוּא אוֹמֵר? (תְּהִלִּים קו, מח): "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם", "וּבְרוּךְ ה' אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ" וְגו' (תְּהִלִּים עב, יח-יט).

י. בַּתְּשׁוּעָה בָּאָב חָרַב הַבַּיִת בְּרֵאשׁוֹנָה, דִּכְתִּיב (מְלָכִים-ב כה, ח): "וּבַחֲדָשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשַׁבְּעָה לַחֲדָשׁ הִיא שְׁנַת תְּשׁוּעָה עֲשֵׂרָה לְמֶלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים עָמַד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל בִּירוּשָׁלַיִם וְגו'. אִי אֶפְשָׁר לֹאמֹר 'בְּשַׁבְּעָה', שְׁהָרִי כָּבֵר נֶאֱמַר 'בְּעֵשׂוֹר', וְאִי אֶפְשָׁר לֹאמֹר 'בְּעֵשׂוֹר' שְׁהָרִי כָּבֵר נֶאֱמַר 'בְּשַׁבְּעָה'. הָא בִּיצֵד? בְּשַׁבְּעָה נִכְנָסוּ עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים לְהִיכָל, וְנִמְלְאוּ אֶת הָעַמּוּדִים וְאֶת הַיָּם וְאֶת הַמְּכוֹנּוֹת, וְאָכְלוּ, וְקָלְקְלוּ בּוֹ: שְׁבִיעִי, שְׁמִינִי, וּתְשִׁיעִי סְמוּךְ לַחֲשִׁכָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (רִמְזֵיהּ ג, ד): "אִזִּי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יָנִטוּ צִלְלֵי עָרֵב"; לְעַתּוֹתַי עָרֵב הַצִּיתוּ בּוֹ אֶת הָאוֹר, וְנִשְׂרַף עִם שְׁקִיעַת הַחֲמָה בְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ.

יא. כל שהוא משום תשעה באב - אסור לאכל בשר ולשתות יין, ואסור לאכל שני תבשילים, ואסור לרחץ. כל שאינו משום תשעה באב - מתר לשתות יין ולאכל בשר, ואסור לרחץ ולסוד. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו: כל שעה שמתר לאכל בשר - מתר לרחץ פניו ידיו ורגליו, ואין שאלת שלום לחברים בתשעה באב. ולהדיום - בשפה רפה. מתקנין בתשעה באב למוצאי תשעה באב. עבר תשעה באב - מתר בכלם.

יב. תשעה באב שחל להיות בשבת, וכן ערב תשעה באב שחל להיות בשבת - אוכל אדם כל צרפו ושותה כל צרפו, ומעלה על שלהנו בסעדת שלמה בשעתו, ואין מונע מעצמו כלום. ואסור לספר ולכבס מראש החדש ועד התענית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל החדש פלו אסור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו אסור אלא אותו שבת בלבד.

יג. אותן ימים עתידין להיות ימים טובים לישראל, שנאמר (זכריה ח, יט): "כה אומר ה' צבאות צום הרביעי" וגו'. וכל

הַמֵּתְאֲבָלִים עָלֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה – שְׂמֵחִים הֵם עִמָּהּ לְעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סו, י): "שְׂמַחוּ אֵת יְרוּשָׁלַיִם וְגִילוּ בָּהּ כֹּל אֲהַבְיָהּ"
וְגו'.

יוֹם שִׁישִׁי, ז' חֶשְׁוֹן

מִסְכַּת מְגִלָּה פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. בְּרַבִּין הַמִּקְפִּין מִיּוֹמֹת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן – קוֹרִין בְּחֻמְשָׁה עֶשְׂרֵה.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה אֹמֵר: בְּרַבִּין הַמִּקְפִּין חוֹמָה מִיּוֹמֹת
אַחַשְׁוֵרוּשׁ – קוֹרִין בְּחֻמְשָׁה עֶשְׂרֵה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה:
הֵיכָן מְצִינּוּ לְשׁוֹשָׁן הַבִּירָה שֶׁהִיא מִקְפֶּת חוֹמָה מִיּוֹמֹת יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן נוּן? אֵלֶּא (אֶסְפֵּר ט, כח): "מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה
עִיר וָעִיר"; הַסְּמוּכִין לְפָרָדָּה וְהַנְּרֵאִין עִמּוֹ – גְּדוֹן בְּכָרָדָּה.

ב. הַיּוֹצֵאִין בְּשַׁיְרוּת, וּמְפָרְשִׁין בְּסַפִּינָה – קוֹרִין בְּאַרְבָּעָה עֶשְׂרֵה.
חַל לְהִיּוֹת בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת – מִקְפִּין מְקַדִּימִין לְיוֹם הַבְּנִיסָה. וְעִירוֹת
גְּדוֹלוֹת קוֹרִין בּוֹ בַּיּוֹם. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: אֵין מִקְפִּין קוֹדְמִין

לְעִירוֹת, אֵלֶּא אֵלֶּוּ וְאֵלֶּוּ קוֹרְאִין בּוֹ בַּיּוֹם. חָל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת –
 בְּפָרִים מְקַדְּיִמִּין לְיוֹם הַבְּנִיסָה וְעִירוֹת גְּדוּלוֹת קוֹרִין בְּעָרֵב
 שַׁבָּת, וּמְקַפּוֹת חוֹמָה לְמַחֲרָה. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, הוֹאִיל
 וּנְדַחוּ עִירוֹת גְּדוּלוֹת מִמְּקוֹמָן – יִדְּחוּ לְיוֹם הַבְּנִיסָה.

ג. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימַתִּי? בְּזִמְן שְׁתֵּשְׁנִים בְּתַקוּנָן וַיִּשְׂרָאֵל
 שְׂרוּיִין עַל אֲדָמָתָן. אֲבָל בְּזִמְן הַזֶּה, הוֹאִיל וּמִסְתַּבְּלִין בָּהּ – אֵין
 קוֹרִין אוֹתָהּ אֵלֶּא בְּזִמְנָהּ.

ד. מְקַרָּא מְגֻלָּה, וּתְרוּמַת שְׁקָלִים – מְקַדְּיִמִּין וְלֹא מְאַחֲרִין.
 סְעֵדַת פּוֹרִים וְרֹאשׁ הַדָּשׁ, סֶפֶק מִילָה וּזְמַן עֲצֵי בְּהֵנִים, תְּשֻׁעָה
 בְּאֵב חֲגִיגָה וְתַקְהַל – מְאַחֲרִין וְלֹא מְקַדְּיִמִּין. אַף עַל פִּי שְׂאֵמְרוּ
 מְקַדְּיִמִּין, גּוֹבֵין בּוֹ בַּיּוֹם, וְגוֹבֵין וּמַחֲלִקִּין בּוֹ בַּיּוֹם, שְׂאִין עֵינֵיהֶם
 שֶׁל עֲנִיִּים נְשׂוּאוֹת אֵלֶּא לְיוֹם מְקַרָּא מְגֻלָּה, שְׂנַאָמַר (אֶסְתֵּר ט,
 כח): "וְהִימִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים"; אֲבָל לְקִיָּם אֵת הַשְּׂמֹחָה
 בְּזִמְנָהּ.

ה. מְגַבַּת פּוֹרִים – לְפוֹרִים, וּמְגַבַּת הָעִיר – לְאוֹתָהּ הָעִיר. אֵין
 מְדַקְדְּקִין בְּמְגַבַּת פּוֹרִים, אֲבָל לּוֹקְחִים אֵת הָעֲגָלִים וְשׁוֹחֲטִין
 וְאוֹכְלִין אוֹתָן. וְהַמּוֹתֵר – אֵל יִפֹּל לְכִים שֶׁל צְדָקָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר

אומר: מִנְבֵּת פּוּרִים - לְפּוּרִים, וְאִין הָעֲנִי רִשְׁאֵי לְקַח מִהֵן רְצוּעָה לְסַנְדְּלוֹ, אֵלֶּא אִם בֵּן הַתְּנָה בְּמַעֲמַד אֲנָשֵׁי הָעִיר; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב שְׂאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְרַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִקָּל.

ו. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעֲנִי לְקַח בְּהֵן פְּרוֹת - אֵל יְקַח בְּהֵן בָּלִים. בָּלִים - אֵל יְקַח בְּהֵן פְּרוֹת, שְׂמַעְבִּיר עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעֲנִי לְקַח בְּהֵן חֲלוּק - אֵל יְקַח בְּהֵן טְלִית. טְלִית - אֵל יְקַח בְּהֵן חֲלוּק, מִפְּנֵי שְׂמַעְבִּיר עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית.

ז. קָרְאוּ אֶת הַמְּגִלָּה בְּאֶדְר הָרֵאשׁוֹן, וְנִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה, קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשְּׁנִי, שְׁכָל מִצּוֹת שְׁנוּהָגוֹת בְּשָׁנֵי - נוֹהָגוֹת בְּרֵאשׁוֹן, חוּץ מִמְּקָרָא מְגִלָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקָּצָב: אִין קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשְּׁנִי, שְׁכָל מִצּוֹת שְׁנוּהָגוֹת בְּשָׁנֵי - נוֹהָגוֹת בְּרֵאשׁוֹן. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי: אַף קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשְּׁנִי, שְׁכָל מִצּוֹת שְׁנוּהָגוֹת בְּשָׁנֵי - אִין נוֹהָגוֹת בְּרֵאשׁוֹן. וְשׁוּין בְּהַסְפַּד וְתַעֲנִית שְׂאָסוּרִים בְּזֶה וּבְזֶה.

א,ח אין בין יום-טוב לשבת אלא אכל נפש בלבד. רבי יהודה מתיר אף מכשירי אכל נפש. רבי נחוניא בן הקנה היה עושה שבת כיום הכפורים לתשלומין; מה שבת מתחייב בנפשו - פטור מן התשלומין, אף יום הכפורים מתחייב בנפשו, ופטור מן התשלומין. אין בין שלשה תעניות שניות לשבע אחרונות, אלא תרועה ונגעילת חניות בלבד. אין בין מוֹדֵר הנאה מחברו סתם למוֹדֵר הימנו מאכל, אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש.

ט. אין בין נזיר סתם לנזיר שלשים יום, שהנזיר סתם מגלח ליום אחד ושלשים, ואם גלח ביום שלשים - לא יצא. נזיר שלשים - מגלח ליום שלשים ואחד. ואם גלח ביום שלשים - לא יצא. וזה וזה מצותן לגלח ביום שלשים ואחד. אין בין דם הפת לדם תפיסה, אלא שדם הפת נזיר מגלח עליו, וחיבין על טמאת מקדש וקדשיו. דם תפיסה - אין נזיר מגלח עליו, ואין חיבין על טמאת מקדש וקדשיו.

י. אין בין כזית מן הפת לפת, אלא שכזית מן הפת פתחו בטפת. והפת פתחו בארבעה טפחים. אין בין כזית מן הפת

לְעֵצָם בְּשִׁעוּרָה אֵלָּא טְמֵאָת אַחֵל בְּלִבָּד. אִין בֵּין אַבְר מִן הַמֶּת
לְאַבְר מִן הַחַי, אֵלָּא שְׂאֵבֵר מִן הַמֶּת - בְּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ
טְמֵא. וְאַבְר מִן הַחַי - בְּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ טָהוֹר.

יא. אִין בֵּין זָב הַרוֹאֶה שְׁתֵּי רְאוּיֹת לְרוֹאֶה שְׁלֹשׁ אֵלָּא קֶרְבָּן.
אִין בֵּין זָב לְזָבָה, אֵלָּא שְׁהֵזֵב טְעוּן בִּיאַת מִיָּם חַיִּים, זָבָה אִין
טְעוּנָה בִּיאַת מִיָּם חַיִּים. אִין בֵּין זָבָה לְנִדָּה אֵלָּא קֶרְבָּן. אִין בֵּין
קֶרְבָּן זָבָה לְיוֹלָדֵת אֵלָּא הַבְּאֵת קֶרְבָּן. אִין בֵּין נִדָּה לְשׁוֹמֵרֵת יוֹם
בְּנֶגֶד יוֹם, אֵלָּא סְפִירַת שְׁבַעָה בְּלִבָּד.

יב. אִין בֵּין בֵּית מִסְנֶה לְבֵית הַמִּחְלָט, אֵלָּא שְׁהַבֵּית הַמִּסְנֶה
מִטְמֵא מִתּוֹכוֹ, וְהַמִּחְלָט מִתּוֹכוֹ וּמֵאַחֲרָיו, זֶה וְזֶה מִטְמֵא
בְּבִיאָה. אֲבָנִים שֵׁישׁ בְּהֵן נִגַּע - מִטְמֵאוֹת מֵאַחֲרֵיהֶן. אִין בֵּין
נְדָרִים לְנִדְבוֹת אֵלָּא שְׁהַמְקֵדִישׁ נְדָרִים לְבִדֻק הַבֵּית וְאַבְדּוֹ -
חַיֵּב בְּאַחֲרֵיֹתָן. וְזֶה וְזֶה מִטְמֵאִין בְּבִיאָה. נְדָבוֹת - אִין מְשַׁלֵּם
אֵלָּא טוֹבַת הַנְּאֵתוֹ בְּלִבָּד.

יג. אִין בֵּין בְּמוֹת יָחִיד לְבְּמוֹת צְבוּר, אֵלָּא כָּל שְׁנֵדֵר וְנֵדֵב קֶרֶב
בְּבְמוֹת יָחִיד, וְכָל שְׂאִין נֵדֵר וְנֵדֵב קֶרֶב בְּבְמוֹת צְבוּר. אִין בֵּין

שיליה לירוּשָׁלַיִם, אֵלֶּא שְׁבִשִׁילָה בְּנִין אֲבָנִים מְלֻמָּחָה וִירֵיעוֹת
מְלֻמָּעָלָה.

יד. אִין בֵּין בְּהֵן תְּמֻשׁוֹת הַמְשֻׁמֵּשׁ לְכַהֵן מְשׁוֹחַ שְׁעֵבֵר, אֵלֶּא פֵר
יוֹם הַכַּפּוּרִים וְעִשְׂרִית הָאִיפָה. אִין בֵּין מְרַבָּה בְּבָגָדִים מְשֻׁמֵּשׁ
לְמְרַבָּה בְּבָגָדִים שְׁעֵבֵר, אֵלֶּא פֵר הָבֵא עַל כָּל הַמְצוֹת. אִין בֵּין
בְּהֵן מְשׁוֹחַ שְׁעֵבֵר לְמְרַבָּה בְּבָגָדִים שְׁעֵבֵר, אֵלֶּא פֵר הָבֵא עַל
כָּל הַמְצוֹת. אִין בֵּין בְּהֵן מְרַבָּה בְּבָגָדִים מְשֻׁמֵּשׁ לְכַהֵן מְשׁוֹחַ
שְׁעֵבֵר, אֵלֶּא פֵר יוֹם הַכַּפּוּרִים וְעִשְׂרִית הָאִיפָה. אִין בֵּין בְּהֵן
מְשׁוֹחַ מְשֻׁמֵּשׁ לְכַהֵן מְרַבָּה בְּבָגָדִים שְׁעֵבֵר, אֵלֶּא פֵר יוֹם
הַכַּפּוּרִים וְעִשְׂרִית הָאִיפָה, וּפֵר הָבֵא עַל כָּל הַמְצוֹת.

שַׁבַּת קֹדֶשׁ, ח' הַשָּׁבוֹן

מִסְכַּת מוֹגְלָה פֶּרֶק שְׁנִי

א. הַקּוֹרֵא אֶת הַמוֹגְלָה לְמַפְרַע – לֹא יֵצֵא. וְכֵן בְּחֵלֶל, וְכֵן
בְּקִרְיַת שְׁמֵעַ וּבִתְפִלָּה. הַקּוֹרֵא אֶת הַמוֹגְלָה, וְטָעָה, וְהִשְׁמִיט
בֵּה פָסוּק אֶחָד – לֹא יַחֲזוֹר וְיִקְרָא אוֹתוֹ תְּפָסוּק בְּפָנָי עֲצָמוֹ, אֵלֶּא

מתחיל מאותו הפסוק, וגומר עד סוף. וכן בהלל, וכן בקריאת שמע ובתפלה. נכנס לבית הכנסת ומצאן שְׁקָרָאוּ חֲצִיזָה, וגמר עִמָּהֶן – לא יחזור ויקרא מראשה ועד אותו מקום, אלא מתחיל מראשה וגומר עד סוף. וכן בהלל וכן בקריאת שמע ובתפלה.

ב. קראת בלילה – לא יצא ידי חובתו. אמר רבי יוסי: מעשה בן רבי יוחנן בן נורי שקראה בצפורי בלילה. אמר לו: אין שעת הסכנה ראיה. קראה על פה – לא יצא ידי חובתו. אמר רבי שמעון בן לקיש: מעשה בן רבי מאיר שחלף לאסיא לעבר את השנה בעסיא, ולא היה שם מגלה כתובה עברית, וכתבה מלבדו, וקרא מתוכה. קראה – בין עומד בין יושב בין מטה, בין שהעמיד לה מתרגמן וכתבה מלבדו, בין שברך לפניה ולא לאחריה, לאחריה ולא ברה לפניה, לא ברה לפניה ולא לאחריה – יצא. אמר רבי שמעון: מעשה ברבי מאיר שקראה בבית הכנסת במבועין מושב, והיו בני הכנסת יושבין, פיון שגמרה מקצתה – נתנה לאחר וברך עליה.

ג. קראה בלעז – הלעיוזות יוצאין ידי חובתו. קראה אשורית – שומעין ושאיין שומעין יוצאין ידי חובתו. לעולם אין יוצאין ידי

חובתן, עד שתהא כתובה אשורית, בלשון עברי על הספר, ובדיו.

ד. הכל חיבין בקריאת המגלה, בתינים לזים וישראלים, עבדים משחררין, חללים, נתינין, ממזרים, סרים אדם וסרים חמה, פצוע דכא וכרות שפכה – כלן חיבין. ומוציאין את הרבים ידי חובתן. אנדרוגינום – מוציא את מינו ולא את שאינו מינו. טומטום – אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו. מי שחציו עבד וחציו בן חורין – אין מוציא, לא את מינו ולא את שאינו מינו. נשים ועבדים וקטנים – פטורין, ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן. אמר רבי יהודה: קטן הייתי, וקריתיה למעלה מרבי טרפון וזקנים בלוד, וקלסני. אמר לו: אין מביאין ראיה מן הקטן. אמר רבי: קטן הייתי, וקריתיה למעלה מרבי יהודה באושא, והיו שם זקנים ולא אמר אחד מהן דבר. אמרו לו: אין מביאין ראיה מן הפתיר, מפאן ואילך הנתינוג, שיהו קטנים קורין אותה לרבים.

ה. מצות מגלה – מתחלתה ועד סופה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מ"איש יהודי". רבי יוסי אומר: מ"אחר הדברים

האֵלֶּה". רַבֵּי שְׁמְעוֹן בֶּן יוֹחִי אָמַר: מִ"בְּלִילָה הֵהוּא", אֲבָל הַבַּל מוֹדִים מִצְּוֹתָהּ שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָה בְּלָה.

ו. כָּל יוֹם הֵנַף אָסוּר בְּחֻדְשׁ, כָּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי חַיֵּב בְּסִכָּה, וְכָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי כָּשֶׁר לְלוּב, כָּל יוֹם הַשְּׁמִינִי כָּשֶׁר לְמוֹלָה, וְכָל הַלֵּילָה כָּשֶׁר לְקִצִּירַת הָעֵמָר, וְלִהְקַטִּיר חֲלָבִים וְאִיבָרִים. זֶה הַכֵּל: דָּבָר שֶׁמִּצְוֹתוֹ בַּיּוֹם - כָּשֶׁר כָּל הַיּוֹם. וְדָבָר שֶׁמִּצְוֹתוֹ בְּלֵילָה - כָּשֶׁר כָּל הַלֵּילָה, וְאִין חַיֵּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נֹתֵר, וְאִין מִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלֵת בְּהֵן מִשּׁוּם פְּגוּל, עַד שֶׁיַּעֲלֶה עֲמוּד הַשַּׁחַר.

ז. רַבֵּי מִנְחֵם בֶּן רַבֵּי יוֹסִי אָמַר: בְּגִי הָעִיר שֶׁמְכָרוּ רְחוּבָה שָׁל עִיר - לֹקְחִין בְּדַמְיוֹ בֵּית הַכֶּנֶסֶת. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: הָרְחוּב, אִין בּוֹ מִשּׁוּם קִדְשָׁה. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שֶׁלֹּא הִתְנִי עִמָּהֶן פְּרָנְסֵי אוֹתָהּ הָעִיר, אֲבָל אִם הִתְנִי עִמָּהֶן פְּרָנְסֵי אוֹתָהּ הָעִיר - רִשְׁאִין לְשַׁנּוֹתָהּ לְכָל דְּבָר שֶׁיִּרְצוּ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: בֵּית הַכֶּנֶסֶת שֶׁל טְרַסַּיִם שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם, שֶׁמְכָרוּהָ לְרַבֵּי אֶלְיעָזָר, וְעָשָׂה בָּהּ כָּל צְרָכָיו.

ח. הָעוֹשֶׂה תְּבָה וּמִטְפָּחוֹת לְסִפְרָה, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּוֹה - רִשְׁאִי לְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הֲדִיוּט, וּמִשְׁנַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּוֹה - אִין

רשאי לשתמש בהן הדיוט. וכלים שנסתמש גבוה - אל
 ישתמש בהן הדיוט. אבל משאיל אדם מטפחתו לספר, וחוזר
 ולוקחה ממונו. מטפחת ספרים - משנין אותם מספרים
 לספרים, אבל לא לדברים אחרים.

ט. העושה מנורה ונר לבית הפנסת, עד שלא נשתקע שם
 הבגלים מהן - רשאי לשנותן לדבר אחר. משנסתקע שם
 הבגלים מהן - אין רשאי לשנותן לדבר אחר. בני העיר
 שהלכו לעיר אחרת, ופסקו עליהן צדקה - נותנין לעניי אותה
 העיר. וכשהן באין - מביאין אותה עמהן. ויחיד שפסק צדקה
 בעיר אחרת - תנתן לעניי אותה העיר. הפוסק צדקה - עד
 שלא זכו בה הפרנסין - רשאי לשנותה לדבר אחר. משזכו בה
 הפרנסין - אין רשאי לשנותה לדבר אחר אלא מדעתן.

י. נכרי שהקדיש קורה לבית הפנסת וכתוב עליה "לשם" -
 בודקין אותו. אם אמר "לשם הקדש נדרתי" - גונזין אותו.
 ואם אמר: "לשם בית הפנסת נדרתי" - גורדין מקום השם,
 וגונזין אותו ומשתמשים במותר. כלי גבוה - עד שלא
 נשתמש בהן גבוה - רשאי לשתמש בהן הדיוט. משנסתמש

בְּהֵן גְבוּהָ - אִין רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמֹשׁ בְּהֵן הֶדְיוּט. וְכֵלִים שְׁנַעֲשׂוּ
מִתְחַלְתֵּן לְהֶדְיוּט - אִין עוֹשִׂין אוֹתָן לְגְבוּהָ. אֲכַנִּים וְקוֹרוֹת
שְׁחֻצְבֵן מִתְחַלְתָּה לְהֶדְיוּט - אִין בּוֹנִין אוֹתָן בְּהַר הַבַּיִת. אֲכַנִּי
הֵיכַל וְעִזּוֹת שְׁנַפְגָּמוּ - אִין לָהֶם פְּדִיּוֹן, וְטַעוּנִין גְּנִיזָה. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק שֶׁלָּקַח בֵּית
הַכֹּהֲנֵת שֶׁל אֶלְפִסְנֵדְרִיא שְׁהִיתָה בִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה עוֹשֶׂה בָּהּ כָּל
הַפְּצוּ, לֹא אָסְרוּ אֵלָּא בְּזִמְן שֵׁם הַרְאֲשׁוֹן קְרוּי עֲלָיו.

יא. בְּתֵי כְּנַסְיוֹת - אִין נוֹחֲגִין בְּהֵן קְלוֹת רֹאשׁ, לֹא יִכָּנֵס לָהֵן:
לֹא בַחֲמָה מִפְּנֵי הַחֲמָה, וּבְצִינָה מִפְּנֵי הַצִּינָה, וּבְגִשְׁמִים מִפְּנֵי
הַגִּשְׁמִים, וְאִין אוֹכְלִין בְּהֵן, וְאִין שׁוֹתִין בְּהֵן, וְאִין יִשְׁנִין בְּהֵן,
וְאִין מְטִילִין בְּהֵן, וְאִין גְּאוֹתִין בְּהֵן, אֲבָל קוֹרִין וְשׁוֹנִין וְדוֹרְשִׁין
בְּהֵן. בְּהַסְפֵּד שֶׁל רַבִּים - מִסְפִּיד בְּהֵן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה
דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּישׁוּבָן, אֲבָל בְּחֶרְבָנָן - מִנְיַחִין אוֹתָן, וּמִגְדִּילִין
בְּהֵן עֲשָׂבִים מִפְּנֵי עֲגָמַת נֶפֶשׁ.

